

забезпечити виконання завдань кримінального провадження та сформулювати якісну і повну доказову базу по кожному такому злочину, в подальшому проводити необхідні експертні дослідження, що дозволить притягнути до відповідальності винних осіб у національних та міжнародних судах, вирішити питання про відшкодування завданих збитків.

Список використаних джерел

1. URL: <https://suspilne.media/417051-z-pocatku-vtorgnenna-v-ukraini-zafiksovano-ponad-72-tisaci-voennih-zlociniv-ogp/> (Дата звернення 25.04.2023).

2. Рішення ЄСПЛ у справі «Риженко проти України» URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_a73#Text (Дата звернення 25.04.2023).

Чумаков Денис Дмитрович,

студент 2-го курсу навчально-наукового інституту № 3

Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

Кубарєва Ольга Володимирівна

доцент кафедри кримінального процесу

Національної академії внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук

ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

24 лютого 2022 відбулося повномасштабне вторгнення Росії на територію України внаслідок чого ми стикнулися з проблемами у кримінальному провадженні. Аналіз розгляду заяв про злочини а також відкриття кримінального провадження показали що вторгнення дуже сильно вплинуло на дані процеси, зокрема на – отримання та належного формування доказової бази про вчинені кримінальні правопорушення. Також під час здійснення досудового розслідування часто виникають проблеми, які пов'язані з невнесенням відомостей про злочини до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

Відповідно до Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану» де у п. 2 частини 1 статті 615 [1] зазначено:

– відомості, що підлягають внесенню до Єдиного реєстру досудових розслідувань, вносяться до нього за першої можливості, а процесуальні дії під час кримінального провадження фіксуються у відповідних процесуальних документах, а також за допомогою технічних засобів фіксування кримінального провадження, крім

випадків, якщо фіксування за допомогою технічних засобів неможливе з технічних причин [2].

– за відсутності можливості складання процесуальних документів про хід і результати проведення слідчих (розшукових) дій чи інших процесуальних дій фіксація здійснюється доступними технічними засобами з подальшим складенням відповідного протоколу не пізніше сімдесяти двох годин з моменту завершення таких слідчих (розшукових) дій чи відповідних процесуальних дій [2].

Також необхідно відмітити позитивну рису внесення змін до КПК України. Це – делегування повноважень прокурору, слідчому, дізнавачу відкрити кримінальне провадження у випадку, коли ЄРДР не працює. Тепер у разі відсутності технічної можливості доступу до Єдиного реєстру досудових розслідувань – рішення про початок досудового розслідування приймає дізнавач, слідчий, прокурор, про що виноситься відповідна постанова, яка повинна містити відомості, передбачені частиною п'ятою статті 214 КПК [1].

І. Цермолонський, аналізуючи особливості кримінального провадження в умовах воєнного часу, наводить цитату з інформаційного листа Верховного Суду від 03.03.2022 № 1/0/2-22 «Щодо окремих питань здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану», де зазначено, що в разі неможливості формування витягу із ЄРДР інформація про реєстрацію кримінального правопорушення та початок досудового розслідування може бути підтверджена мотивованою постановою органу досудового розслідування про початок досудового розслідування, яка має містити всі відомості, визначені у ст. 214 КПК України (мається на увазі ч. 5 ст. 214 КПК України). Такий документ може вважатися належним підтвердженням початку досудового розслідування і підставою для розгляду клопотань органу досудового розслідування. Варто зазначити, що наведене правило стосується всіх злочинів, а не лише певного конкретного переліку [3].

На наше переконання не дуже доречною є така зміна як – **фіксування кримінального провадження доступними технічними засобами**. Наведене створює сприятливий ґрунт для можливих зловживань з боку працівників правоохоронних органів. Адже сьогодні наші технічні засоби досягли висот і майже на будь-якому смартфоні, навіть самому дешевому, можна швидко змонтувати відео або видалити певні об'єкти з нього.

Поруч з цим, необхідно звернути увагу на зміни, внесені у здійснення процедури кримінального судочинства у період воєнного стану, що зумовлені такими обставинами:

1) частина судів знаходиться на окупованих територіях або в зонах активних бойових дій;

2) адміністративні будівлі окремих судів повністю або частково зруйновані;

3) наразі обмежені технічні можливості (відсутність інтернету, зв'язку, доступу до програмного забезпечення тощо)

4) необхідність гарантування безпеки учасникам кримінального процесу. [4]

Відтак, як справедливо зауважує О. Таран, законодавче регулювання кримінально-процесуальної діяльності в Україні тривалий час є динамічним, що зумовлено новими завданнями правозастосування та необхідністю усунення прогалин і недоліків закону. За умов воєнного стану завдання правового регулювання особливостей здійснення кримінального провадження набули особливого характеру і зумовлені умовами, що швидко змінюються [5, с. 82].

Виходячи з вищевикладеного можна зробити висновок, що введення військового стану, а особливо ті наслідки які потягло за собою вторгнення Росії на територію України – призвело до внесення корективів у кримінальне провадження, а також безпосередньо внесення змін до кримінально процесуального законодавства.

Список використаних джерел

1. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану: Закон України від 14 квітня 2022 року № 2201-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2201-20#n43> (дата звернення 21.04.2023).

2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9-10. № 11-12. № 13. ст. 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення 21.04.2023).

3. Іван Цермолонський Кримінальні провадження в умовах воєнного часу. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/kriminalne-pravo-ta-roces/kriminalni-provadhennya-v-umovah-voennogo-stanu.html>.

4. Рогозін С. Л. Особливості кримінального провадження в умовах воєнного часу. *Протокол. Юридичний інтернет ресурс*. URL: https://protocol.ua/ua/osoblivosti_kriminalnogo_provadhennya_v_umovah_voennogo_stanu_okremi_aspekti/

5. Таран О. Особливості здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану. *Кримінально-правові, кримінологічні, кримінальні процесуальні та криміналістичні проблеми протидії злочинності в умовах воєнного стану*: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (20 квітня 2022 року). Київ-Львів-Дніпро. 2022. С. 79–83.